

WALDEMAR MICHALSKI

ur. 1938; Włodzimierz Wołyński

Miejsce i czas wydarzeń	Włodzimierz Wołyński, II wojna światowa
Słowa kluczowe	Włodzimierz Wołyński, II wojna światowa, historia rodzinna, UPA

Ten bolesny rozdział trzeba zamknąć

Recenzując ostatnio powieść pani Oksany Zabużko „Muzeum porzuconych sekretów” zwróciłem uwagę, że to dzieło dotyczy tylko fragmentu tego, co się działo na Wołyniu, na Podolu i w wymiarze działalności UPA. Zabużko ograniczyła się tylko do relacji ukraińsko-sowieckich. A więc lata 1946–947, czyli walka z Sowietami. Natomiast całkowicie wyeliminowała bandycką eksterminację etniczną Polaków dokonaną przez UPA. Ten rozdział nie istnieje w jej powieści zupełnie. Pozwoliłem sobie zakończyć recenzję stwierdzeniem, że Ukraina słusznie cieszy się dzisiaj wolnością, ale tę wolność uzyskała w drodze bezkrwawej rewolucji, dzięki wielopokoleniowej pracy budującej narodową ukraińską świadomość. Natomiast krwawe walki UPA były niczym innym, tylko walkami zbrodniczymi. A wolność budowana na zbrodni jest wolnością przeklętą.

Młode pokolenie jest o tyle zdrowsze, że często nie ma świadomości tego, co się wydarzyło. I w czasach sowieckich, i obecnie na Ukrainie młodym ludziom nie mówi się prawdy o tym, co się stało w ich miejscowościach czy w ich sąsiednich miasteczkach. Może w jakiejś mierze w finale jest to w miarę sensowne, bo ci ludzie, wychowani w nowych okolicznościach, chcą być zdrowi psychicznie. Nie ulega wątpliwości, że nieustanne przypominanie tamtych faktów i analizowanie ich dla naszej pamięci narodowej jest słuszne. Ale żeby wychować młode pokolenie, patrzące w przyszłość zdrowym spojrzeniem i zdrowym sądem, to nie można im cały czas mówić, że są dziećmi bandytów. Bo skutek tego jest wtedy absolutnie odwrotny. Bywałem w Łucku, we Włodzimierzu, w Krzemieńcu i w wielu innych miejscowościach, gdzie działy się te tragedie. Mieliśmy kontakt z młodzieżą: to są jak najbardziej normalni i sympatyczni ludzie, którzy chcą kontaktu ze światem, nie mają uprzedzeń etnicznych, narodowych czy religijnych. Można by im tylko życzyć, aby to, co będą budować w przyszłości wobec przyszłych pokoleń, tworzyli na fundamentach, które daje wiara i prawosławna, i katolicka, i ewangelicka (bo na Ukrainie też spotykaliśmy dosyć dużo ewangelików). Żeby fundament wiary, miłości i

nadziei na wspólną przyszłość obszaru, gdzie przyszło żyć wielu narodom, był zdrowy moralnie. I wydaje mi się, że tak się dzieje. Obserwuję to wśród młodzieży zarówno polskiej, jak i ukraińskiej czy białoruskiej. Czarna przeszłość nie może przytłoczyć przyszłości, która powinna być budowana na zasadach wzajemnego zaufania, wzajemnej przyjaźni i dobrosąsiedzkiego partnerstwa. Tego można by życzyć nie tylko Ukraińcom, ale także młodym Polakom: żeby nie widzieli nieustannie wideł, siekier i karabinów nad głowami. Ten bolesny rozdział trzeba zamknąć. Należy o nim pamiętać, ale on nie może być wytyczną naszego przyszłego sąsiedztwa.

Data i miejsce nagrania	2012-12-28, Lublin
Rozmawiał/a	Anna Zinczuk
Redakcja	Maria Buczkowska
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"